

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 lutego 2013 r. powód P. O. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa-Aresztu Śledczego w Ł. kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za przetrzymywanie go w Areszcie Śledczym w Ł..

Powód w uzasadnieniu pozwu sformułował szereg zarzutów dotyczących funkcjonowania pozwanego i warunków jego osadzenia: osadzenie powoda w celi z osobami pałącymi, brak udostępnienia w dniu przyjęcia regulaminowej odzieży, przebywanie w przeludnionych celach, brak doprowadzenia ciepłej wody do cel, brak całkowitej zabudowy kąpoków sanitarnych, zły stan sanitarny cel (zagrzybienie), przesłonięcie okien pleksą i nieodpowiednie oświetlenie cel, niezapewnienie odpowiedniej temperatury w celach, ograniczenie możliwości skorzystania z kąpieli, brak stałego dostępu do energii elektrycznej, brak dostępu do zajęć kulturalno-oświatowych i usług religijnych, niezapewnienie odpowiedniej opieki zdrowotnej, stały nadzór nad rozmowami z adwokatem, przeprowadzanie kontroli osobistych, pozbawienie możliwości przyjęcia ciepłego posiłku w czasie wyjazdów na czynności procesowe i osadzenie z osobami pałącymi w celach dla oczekujących na wytransportowanie.

(pozew- k. 2-6)

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 czerwca 2013 r. pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na pozew- k. 31-35)

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt II C 152/13 oddalił powództwo i zasądził od P. O. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Oddalenie powództwa nastąpiło głównie na skutek oddalenia licznych wniosków dowodowych powoda, które sąd potraktował jako spóźnione i zmierzające jedynie do przedłużenia postępowania.

(wyrok k. 133)

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód, zaskarżający wyrok w całości.

(apelacja k. 152-159)

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2014 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I ACa 129/14 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny uznał, iż wnioski powoda nie były spóźnione i polecił Sądowi I instancji by ten rozpoznając sprawę ponownie ustosunkował się do wniosków dowodowych powoda zgodnie z wymogami proceduralnymi i przeprowadził zaoferowane dowody w zakresie w jakim uzna je za niezbędne dla wyjaśnienia istoty sporu.

(wyrok wraz z uzasadnieniem, k. 188-195)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. O. został zatrzymany w dniu 24 listopada 2011 r., a w dniu 25 listopada 2011 r. osadzony w Areszcie Śledczym w Ł. jako osoba tymczasowo aresztowana. W dniu 5 marca 2013 r. powód został zwolniony z Aresztu Śledczego w Ł..

(okoliczności bezsporne)

W okresie osadzenia na terenie Aresztu Śledczego w Ł. P. O. przebywał w następujących pawilonach, oddziałach i celach mieszkalnych:

1. (...) nr(...) o pow. 12,02 m⁽⁽²⁾⁾:

- w dniach od 25 do 28 listopada 2011 r. – 3 osadzonych w celi;

2.(...) nr (...) o pow. 12,10 m⁽⁽²⁾⁾:

- w dniach od 29 listopada do 4 grudnia 2011 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniu 5 grudnia 2011 r. – 3 osadzonych w celi;

- w dniach od 6 do 31 grudnia 2011 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniach od 1 stycznia do 26 lutego 2012 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniach od 27 lutego do 1 marca 2012 r. – 2 osadzonych w celi;

- w dniach od 2 marca do 13 maja 2012 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniach od 14 do 20 maja 2012 r. – 3 osadzonych w celi;

- w dniach od 21 maja do 4 czerwca 2012 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniach od 5 do 26 czerwca 2012 r. – 3 osadzonych w celi;

- w dniach od 27 czerwca do 8 sierpnia 2012 r. – 4 osadzonych w celi;

3. (...) nr(...) o pow. 12,00 m⁽⁽²⁾⁾:

- w dniach od 9 sierpnia do 25 listopada 2012 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniach od 26 do 28 listopada 2012 r. – 3 osadzonych w celi;

- w dniach od 29 listopada do 9 grudnia 2012 r. – 2 osadzonych w celi;

- w dniach od 10 do 26 grudnia 2012 r. – 3 osadzonych w celi;

- w dniach od 27 do 31 grudnia 2012 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniach od 1 do 21 stycznia 2013 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniach od 22 stycznia do 19 lutego 2013 r. – 3 osadzonych w celi;

- w dniu 20 lutego 2013 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniach od 21 do 28 lutego 2013 r. – 3 osadzonych w celi;

- w dniach od 1 do 4 marca 2013 r. – 4 osadzonych w celi;

- w dniu 5 marca 2013 r. – 3 osadzonych w celi.

Z powierzchni mieszkalnej celi wyliczanej jako powierzchnia na jednego osadzonego wyłączona jest powierzchnia kącika sanitarnego.

(notatka służbowa- k. 39; zeznania świadków: W. B. (1)- k. 128v-129, P. M. e-protokół z dnia 14 stycznia 2015 r. – 00:06:43-00:20:33, k. 290v.-291; Ł. Ł. e-protokół z dnia 14 stycznia 2015 r. – 00:23:38-00:31:10, k. 291-291v., J. M. e-protokół z dnia 14 stycznia 2015 r. – 00:49:46-00:54:59, k. 292-292v.)

Generalny remont w Areszcie Śledczym był przeprowadzany w latach 2002 – 2007. Zakres prac polegał na uzupełnieniu ubytków tynku, wymianie instalacji elektrycznej oraz wymianie bądź naprawie sprzętu kwaterunkowego tj. stołów, szafek, łóżek. Sprawdzana była drożność instalacji c.o. i wymienione zużyte muszle klozetowe oraz umywalki. W celach wydzielono kąciki sanitarne. Na oknach cel pawilonów (...) zamontowano w 2000 r. przesłony, po interwencji sędziego wizytatora oraz organów prokuratorskich.

(okoliczność znana urzędowo, zeznania świadka: W. B. (1)- k. 128v-129)

Blendy w oknach muszą być zamontowane w Areszcie Śledczym, gdyż uniemożliwiają nawiązywanie nielegalnych kontaktów z osobami z zewnątrz, werbalnie bądź za pomocą języka migowego, uniemożliwiają także porozumiewania się z celi do celi i przekazywanie nielegalnej korespondencji.

(okoliczność znana urzędowo zeznania świadka W. B. (1)- k. 128v-129)

Przesłony te nie powodują gorszego oświetlenia cel. Ściany boczne tych przesłon mają siatki drobnooczkowe. Materiały, z których wykonane są blendy mają odpowiednie atesty. Zostały one zbudowane zgodnie z zasadami sztuki budowlanej. Są one umiejscowione w odległości ok. 30 cm. od okna. Od góry między przesłoną a oknem jest daszek, od dołu wolna przestrzeń, a po bokach drobna siatka. Powietrze ma dostęp do celi od dołu i bokami. Płyta poliwęglanowa jest wymieniana jedynie w przypadku jej uszkodzenia. Nie ma możliwości, aby przesłony były poluzowane, gdyż zagrażałoby to bezpieczeństwu. Nie myje się tych przesłon. Każdy deszcz je spłukuje. Nie można ich tak zabrudzić, aby ograniczało to dostęp światła do celi. Wieczorem cele oświetlają jarzeniówki odpowiednio zabezpieczone przed uszkodzeniem, a emitowane przez nie światło jest wystarczające do czytania i pisania.

Wentylacja jest poddawana corocznie kontrolom okresowym w zakresie przewodów kominowych, spalinowych i wentylacyjnych. Wyniki kontroli są pozytywne.

(okoliczność znana Sądowi z urzędu; pismo dyrektora jednostki- k. 36-38; instrukcja, k. 40).

Wszystkie cele posiadają sprawną wentylację grawitacyjną. We wszystkich celach zamontowane są otwierane okna bądź lufciki oraz wolno przepływowe kratki wentylacyjne, celem zapewnienia przepływu powietrza. Wentylacja zarówno w celach więziennych i pomieszczeniach pomocniczych podłączona jest prawidłowo i spełnia wymagania przewidziane prawem budowlanym, a przewody wentylacyjne są drożne. Kontrola przewodów kominowych wykonywana jest systematycznie raz w roku przez profesjonalną firmę zewnętrzną.

(okoliczność znana Sądowi z urzędu pismo dyrektora jednostki- k. 36-38)

Wyposażenie cel w Areszcie Śledczym w Ł. jest zgodne z rozporządzeniem Ministerstwa Sprawiedliwości z 2003 roku. W każdej celi są łóżka więzienne, stoły, taborety, szafki, wieszak, w ilości dostosowanej do ilości osadzonych. Każdy osadzony ma miejsce do spania, wyżywienie, temperaturę odpowiednią w celi mieszkalnej, dostęp do zajęć kulturalno - oświatowych, środki higieny i czystości. W każdej celi mieszkalnej znajduje się regulaminowy sprzęt kwaterunkowy. W celach z węzłem sanitarnym znajdują się: łóżko typu koszarowego, stolik, szafka, taboret, wieszak, połka na przybory toaletowe i lustro. Ilość sprzętu dostosowana jest do liczby osadzonych w celi. W przypadku zużycia lub uszkodzenia sprzętu osadzeni zgłaszają ten fakt administracji, a sprzęt jest niezwłocznie wymieniany na niewadliwy lub nowy.

(okoliczności znane Sądowi z urzędu, pismo dyrektora jednostki- k. 36-38)

W upalne dni dyrektor, na prośbę osadzonych, wydaje do cel wiatraki. Powód zwracał się do administracji pozwanej o pozwolenie na używanie wiatraka.

(zeznania świadków: W. B. (1)- k. 128v-129, pismo k- 124)

Kąciki sanitarne są ze względów bezpieczeństwa oddzielone jedynie częściowo od reszty cel. Kąciki osłonięte konstrukcją stalową pokrytą płytą HDF do wysokości 210 cm. Wysokość drzwi do kącików wynosząca około 150 cm zapewnia możliwość kontroli osadzonych, a jednocześnie pozwala na zachowanie intymności. Zapewniona jest wolna przestrzeń od góry 30 cm, i przy podłodze – około 15 cm. Kąciki sanitarne znajdują się zaraz przy wejściu do celi z prawej albo lewej strony. Zastosowanie pełnych drzwi w kąciku sanitarnym przy ich otwarciu powodowałoby zasłonięcie całej celi, która jest kontrolowana poprzez wizjer. Od 2013 r. trwa zabudowa kącików sanitarnych.

Większość kącików ma zabudowę do wysokości 2,15m. Rzecznik Praw Obywatelskich wskazywał na konieczność podwyższenia zabudowy kącika i dyrektor generalnej służby więziennej to stanowisko także podzielił. Całkowita zabudowa kącika ma ograniczyć przedostawanie się do celi przykrych zapachów po załatwianiu potrzeb fizjologicznych przez osadzonych. Przeprowadzane są prace zmierzające do podwyższenia tej zabudowy i montażu pełnowymiarowych drzwi. W 130 celach kąciki zostały zabudowane do sufitu.

(okoliczności znane Sądowi z urzędu; zeznania świadków: W. B. (1)- k. 128v-129, P. M. e-protokół z dnia 14 stycznia 2015 r. – 00:06:43-00:20:33, k. 290v.-291, Ł. Ł. e-protokół z dnia 14 stycznia 2015 r. – 00:23:38-00:31:10, k. 291-291v. J. M. e-protokół z dnia 14 stycznia 2015 r. –00:49:46-00:54:59, k. 292-292v.; pismo dyrektora jednostki- k. 36-38).

W celach mieszkalnych, w okresie kiedy przebywał w nich powód była jedynie zimna woda. Obowiązujące przepisy nie nakładają obowiązku doprowadzania ciepłej wody do cel mieszkalnych.

(okoliczności niesporne, zeznania świadka: W. B. (1)- k. 128v-129).

Osadzeni korzystają z kąpeli w łaźni raz w tygodniu. Jest czynnych 12 natrysków. W pierwszym rzucie wchodzi pod natrysk 12 osób, a gdy oni się wykapią wchodzi następna grupa 12-osobowa. Dopiero po zakończeniu kąpeli przez wszystkie osoby osadzeni są odprowadzani do cel. Wszystkim osadzonym w Areszcie Śledczym w Ł. zapewnia się możliwość dbania o higienę osobistą. Każda cela mieszkalna jest wyposażona w węzeł sanitarny, w skład którego wchodzi miska ustępowa, automat płuczący, umywalka z doprowadzeniem zimnej, bieżącej wody.

Osadzeni mają także zapewnioną możliwość dbania o higienę. Przy przyjęciu do jednostki każdy z nich otrzymuje przybory do golenia, mydło, krem, proszek do prania, szczoteczka i pastę do zębów. Raz w miesiącu wydaje się mydło, proszek do prania, nożyki do golenia, papier toaletowy, środek do czyszczenia urządzeń sanitarnych, proszek do szorowania, płyn do mycia naczyń oraz pastę do podłóg. Wydawanie kolejnych racji środków czystości odbywa się na prośbę osadzonego zgłoszoną do wychowawcy danego oddziału. Ponadto, osadzeni mogą otrzymywać środki higieniczne w paczkach, jak również kupować je w kantynie.

(okoliczności znane Sądowi z urzędu, pismo dyrektora jednostki- k. 36-38; zeznania świadków: W. B. (1)- k. 128v-129; Ł. Ł. e-protokół z dnia 14 stycznia 2015 r. – 00:23:38-00:31:10, k. 291-291v.)

Administracja Aresztu od dnia 1 maja 2009 r. wprowadziła ograniczenia w dostępie do energii elektrycznej w celach mieszkalnych. Ograniczenia te dotyczą gniazd o mocy 230V znajdujących się w celach mieszkalnych i polegają na wyłączeniu dopływu energii:

- w porze dziennej w dni robocze (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 10:00 do 12:00,

- w porze nocnej w dni robocze i w soboty w godzinach od 1:00 do 5:30, a w święta od godziny 01:00 do godziny 6.30; jeżeli po dniu świątecznym następuje dzień roboczy to wyłączenie energii elektrycznej trwa do godziny 5:30 dnia roboczego po dniu świątecznym.

(okoliczności znane Sądowi z urzędu, pismo dyrektora jednostki- k. 36-38; instrukcja- k. 40).

Osadzeni otrzymują koce, materace i pościel, które są wydawane z magazynów po wypraniu i zdezynfekowaniu. W przypadku uzasadnionego zakwestionowania tych przedmiotów, są one wymieniane. Tymczasowo aresztowani otrzymują ręcznik, ścierkę, pościel, materac i koc, natomiast nie otrzymują bielizny osobistej, która przysługuje skazanym. Tymczasowo aresztowany może natomiast złożyć wniosek o wydanie mu zestawu dla skazanych.

(pismo dyrektora jednostki- k. 36-38; zeznania W. B. (1)- k. 128-129).

W celach montowane jest oświetlenie jarzeniowe. W zależności od wielkości celi jest to jedna belka o mocy 2 x 40 wat oraz dodatkowo w kąciu sanitarnym 25 wat lub w celi o większej powierzchni dwie o mocy 2 x 2 x 40 wat i 25 wat w kąciu sanitarnym. Osadzeni mogą korzystać z dodatkowego oświetlenia do czytania.

(okoliczności znane Sądowi z urzędu, pismo dyrektora jednostki- k. 36-38).

Każdy osadzony ma zapewniony dostęp do służby zdrowia i stomatologa. Potrzebę odbycia wizyty u lekarza zgłasza się oddziałowemu, który zapisuje to w książce zgłoszeń do lekarza. Przyjęcia do lekarza są realizowane według kolejności zgłoszeń. Jeśli lekarz pierwszego kontaktu stwierdzi potrzebę konsultacji specjalistycznej, zgłasza osadzonego do specjalisty. Kolejność zgłoszeń do lekarza jest realizowana według zgłoszeń. W nagłych przypadkach osadzeni przyjmowani są poza kolejnością. W sytuacji, gdy na terenie jednostki nie ma lekarza (np. w porze nocnej) wzywane jest pogotowie ratunkowe.

(okoliczności znane Sądowi z urzędu, pismo dyrektora jednostki- k. 36-38).

W wypadkach uzasadnionych względami porządku i bezpieczeństwa osadzeni są obowiązani poddawać się kontroli osobistej (ogłędziny ciała, sprawdzenie odzieży, bielizny i obuwia). Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy osadzony opuszcza jednostkę, a następnie do niej powraca (np. w przypadku czynności procesowych) lub ma bezpośredni kontakt z osobami z zewnątrz (np. odwiedzającymi). Kontrole są dokonywane przez osoby tej samej płci w wyznaczonych do tego pomieszczeniach, podczas nieobecności osób postronnych oraz odmiennej płci. Kontrole są wykonywane zawsze przy zamkniętych drzwiach w wyznaczonym pomieszczeniu. Pomieszczenia przeznaczone do kontroli osobistych są monitorowane za pomocą kamer utrwalających obraz w sposób uniemożliwiający ukazywanie intymnych części ciała.

(okoliczności znane Sądowi z urzędu; pismo dyrektora jednostki- k. 36-38)

Palenie tytoniu w jednostce jest dozwolone jedynie w miejscach do tego przeznaczonych, tj. w miejscach wykonywania pracy i na polach spacerowych oraz w celach dla osób palących. W innych miejscach, tj. np. w poczekalniach lub szatniach obowiązuje zakaz palenia wyrobów tytoniowych. Zdarzają się przypadki palenia tytoniu w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

Używanie wyrobów tytoniowych stanowi jedną z przesłanek rozmieszczenia osadzonych w celach. Deklarację co do ich używania osadzony składa w dniu przyjęcia do jednostki.

Powód zawsze był umieszczany w celach zgodnie ze złożoną deklaracją.

(okoliczności niesporne; pismo dyrektora jednostki- k. 36-38).

Zajęcia kulturalno-oświatowe i dostęp do usług religijnych odbywają się zgodnie z porządkiem wewnętrznym jednostki. Inicjatywa w zakresie korzystania z nich należy do samych osadzonych. Udział w zajęciach kulturalno-

oświatowych organizowanych przez radiowęzeł oraz przez wychowawców jest fakultatywny. Na terenie Aresztu znajduje się biblioteka, z zasobów której osadzeni mogą korzystać. Administracja dostarcza do cel także pracę, a osadzeni mogą również prenumerować prasę we własnym zakresie.

Osadzeni tymczasowo aresztowani mają prawo jedynie do indywidualnej posługi religijnej w celi na własną prośbę. (okoliczności znane Sądowi z urzędu; pismo dyrektora jednostki- k. 36-38).

Widzenia osadzonych z adwokatami nie odbywają się na sali ogólnej, lecz w osobnym pomieszczeniu bez udziału funkcjonariusza. Funkcjonariusz znajduje się w osobnym pomieszczeniu, gdzie nadzoruje rozmowy telefoniczne osadzonych z rodzinami i ma założone słuchawki.

(okoliczności znane Sądowi z urzędu; pismo dyrektora jednostki- k. 36-38)

P. O. od 2001 roku leczony jest w Poradni Chirurgicznej z powodu wrzodziejącego zapalenia jelita grubego. Na wizyty lekarskie w latach 2002 - 2011 zgłaszał się 2 - 3 razy w roku. Leczony w sposób typowy: Sulfasalazyna, okresowo sterydy, Azathiopryna. Choroba przebiegała z okresami zaostrzeń i remisji. Z powodu zaostrzenia objawów hospitalizowano go w 2011 roku. W 2011 roku miał jedną wizytę w Poradni Chirurgicznej (16 listopada 2011 r.), gdzie dostał skierowanie do kliniki. W Klinice (...) przebywał od 17 listopada 2011 r. do 23 listopada 2011 r.; rozpoznano u powoda zaostrzenie wrzodziejącego zapalenia jelita grubego, leczony był zachowawczo. Wypisany po uzyskaniu poprawy w stanie dobrym, udzielono 14 dni zwolnienia z pracy, z leków zalecono Sulfasalazynę oraz Encorton.

Powód leczy się również w poradni Alergologii i Chorób Płuc, a także Poradni Neurologicznej.

(dokumentacja medyczna, k. 83- 120, k. 382-391)

Powód w czasie pobytu w Areszcie Śledczym w Ł. korzystał z opieki medycznej - 70 razy zgłaszał się na wizyty lekarskie. W związku z przebiegiem wrzodziejącego zapalenia jelita grubego powód 14 razy zgłaszał się do lekarza. W trakcie leczenia w Areszcie Śledczym stosowano u powoda leki: Sulfasalazynę oraz Encorton. W czasie pobytu w Areszcie Śledczym u powoda trzy razy odnotowano luźne stolce (14 czerwca 2012 r., 4 lipca 2012 r., 12 i 11 lipca 2012 r.) - z tego powodu dodatkowo zlecano Nifuroksazyd lub Reasec. Poza tym u powoda nie odnotowano innych dolegliwości ze strony przewodu pokarmowego. Od kwietnia 2012 r. odstawiono sterydy; do końca pobytu w Areszcie Śledczym powód otrzymywał Sulfasalazynę 3x2 tabl.

W dniu 5 kwietnia 2012 r. był konsultowany przez lekarza pulmonologa. Rozpoznano: „Astma w wywiadzie” - zalecono leki wziewne: Oxodil, Miflonide 200 wziewnie i tabl. Zyrtec na okres 3 miesięcy.

(książka zdrowia osadzonego w kopercie, k. 347; dokumentacja medyczna, k. 492v.-495v., pisma, k. 496-498).

W ocenie gastrologicznej powód w czasie pobytu w Areszcie Śledczym był prawidłowo leczony z powodu wrzodziejącego zapalenia jelita grubego. Zlecano mu leki jakie otrzymywał w Poradni Chirurgicznej. U powoda wykonano USG jamy brzusznej, kolonoskopię, morfologię krwi, OB, CRP, aktywność aminotransferaz i GGTP. Badania te potwierdzały remisję choroby. Powód konsultowany był przez chirurga i onkologa, wielokrotnie zgłaszał się na wizyty lekarskie.

W ocenie pulmonologicznej, podczas osadzenia leczenie astmy oskrzelowej było prawidłowe. Podczas osadzenia nie było nigdy objawów nasilenia astmy, które wymagałyby intensyfikacji leczenia. Powód w Areszcie Śledczym był wielokrotnie na wizytach lekarskich w ambulatorium, ale na żadnej z nich nie skarżył się na dolegliwości ze strony układu oddechowego. Nie było napadu duszności, potrzeby dodatkowej iniekcji. W początkowym okresie pobytu w Areszcie Śledczym u powoda stosowano w terapii wrzodziejącego zapalenia jelita grubego sterydy doustne tj. Encorton lub Dexametazon, które mają działanie przeciwzapalne i przeciwalergiczne i są również stosowane w astmie oskrzelowej w sytuacjach, gdy stosowanie sterydów wziewnych jest niewystarczające. Z punktu widzenia pulmonologicznego nie było potrzeby stosowania sterydów wziewnych.

W następnych okresach powód otrzymywał leki wziewne - Oxodil i Miflonide, a w dniu 8 sierpnia 2012 r. otrzymał domięśniowo lek sterydowy Diprohos z powodu bólów stawów, który jednocześnie redukuje objawy astmy na okres 6-8 tygodni.

(opinia biegłego gastrologa, k. 500-502; ustna uzupełniająca opinia biegłego gastrologa e-protokół z dnia 6 lipca 2016 r. – 00:03:33-00:15:22, k. 550v-551; opinia biegłego pulmonologa, k. 428-430; ustna uzupełniająca opinia biegłego pulmonologa e-protokół z dnia 10 lutego 2016 r. – 00:03:07-00:25:04, k. 455v.-456; książka zdrowia osadzonego w kopercie, k. 347).

Po wyjściu z aresztu powód stosował te same leki astmatyczne w takich samych dawkach (Fostex 2x dziennie po 2 wdechy). W ocenie pulmonologicznej stan jego zdrowia nie uległ pogorszeniu

(opinia biegłego pulmonologa, k. 428-430; ustna uzupełniająca opinia biegłego pulmonologa e-protokół z dnia 10 lutego 2016 r. – 00:03:07-00:25:04, k. 455v.-456; dokumentacja medyczna, k. 417-426).

Warunki panujące w Areszcie Śledczym w Ł., z punktu widzenia gastrologicznego, nie miały wpływu na przebieg choroby, wrzodziejące zapalenie jelita grubego rozpoznano u powoda już w 2001 roku. W czasie pobytu w Areszcie Śledczym nie stwierdzano u powoda zaostrzenia objawów choroby. U powoda w czasie pobytu w Areszcie Śledczym wrzodziejące zapalenie jelita grubego było w okresie remisji. Powód cały czas leczony był zachowawczo, nie kwalifikował się do leczenia operacyjnego. Nie wymagał hospitalizacji, która konieczna byłaby w razie zaostrzenia objawów lub ciężkiego rzutu choroby.

W ocenie pulmonologicznej oświetlenie celi nie miało wpływu na stan układu oddechowego. Natomiast zmiany temperatury w celi, zagrzybienie, przebywanie z osobami palącymi wyroby tytoniowe mogło powodować gorsze samopoczucie powoda, ale nigdy nie spowodowało istotnych dolegliwości wymagających wizyt lekarskich i intensyfikacji leczenia astmy. Podczas osadzenia podczas licznych wizyt ambulatoryjnych pacjent nie zgłaszał nigdy dolegliwości astmatycznych, a badaniem przedmiotowym układu oddechowego podczas tych wizyt nigdy nie stwierdzono odchyień od stanu prawidłowego. Warunki panujące w Areszcie Śledczym, w ocenie pulmonologicznej, nie miały istotnego wpływu na stan zdrowia powoda. Powód był badany przez lekarzy i nie skarżył się na dolegliwości astmatyczne.

(opinia biegłego gastrologa, k. 500-502; ustna uzupełniająca opinia biegłego gastrologa e-protokół z dnia 6 lipca 2016 r. – 00:03:33-00:15:22, k. 550v-551; opinia biegłego pulmonologa, k. 428-430; ustna uzupełniająca opinia biegłego pulmonologa e-protokół z dnia 10 lutego 2016 r. – 00:03:07-00:25:04, k. 455v.-456; książka zdrowia osadzonego w kopercie, k. 347).

Powód w trakcie pobytu w Areszcie Śledczym miał zaleconą dietę lekkostrawną, ale zwracał się do Dyrektora Aresztu Śledczego o przyznanie mu diety bezmlecznej. W sprawie przeprowadzono postępowanie wyjaśniające. Ostatecznie w odpowiedzi na skargę powoda Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Ł. stwierdził, że zalecenia dietetyczne w związku z leczeniem były uwzględnione przez administrację jednostki, a prawa wynikające z art. 109 k.k.w. były respektowane. Nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie rozpatrzenia prośby o przyznanie diety bezmlecznej.

(pisma, k. 220-223; pismo, k. 224-225; pismo, k. 226)

W ocenie gastrologicznej z załączonej do akt sprawy dokumentacji lekarskiej nie znaleziono zapisów, aby powód nie tolerował produktów mlecznych, aby występowały u niego po spożyciu mleka objawy niepożądane. Gdyby takie objawy występowały powinno to być odnotowane w dokumentacji lekarskiej i powód powinien otrzymywać dietę bezmleczną. Dieta mlecza jest sprawą indywidualną. Z punktu widzenia gastrologicznego, jeśli powód przyjmował dietę lekkostrawną i nie było zaostrzenia choroby to znaczy że dieta była tolerowana.

Z punktu widzenia gastrologicznego u powoda nie było przeciwwskazań do diety bezmlecznej.

(opinia biegłego gastrologa, k. 500-502; ustna uzupełniająca opinia biegłego gastrologa e-protokół z dnia 6 lipca 2016 r. – 00:03:33-00:15:22, k. 550v-551; książka zdrowia osadzonego w kopercie, k. 347).

Ścisłe przestrzeganie diety wskazane jest w ostrym rzucie choroby. Wskazane jest właściwe nawadnianie, uzupełnianie elektrolitów. Eliminuje się podaż mleka, ogranicza się podaż błonnika nierozpuszczalnego. Posiłki podaje się często w małych ilościach, niewskazane są potrawy ciężkostrawne, smażone. W ciężkich przypadkach przez kilka dni stosuje się żywienie pozajelitowe.

Po uzyskaniu remisji choroby dieta nie powinna różnić się od diety osób zdrowych. Unikać uleży potraw, które nie są dobrze tolerowane. Zalecana jest dieta lekkostrawna, bogatoenergetyczna, podaż białka 80 - 120 g na dobę. Nie jest regułą, że wszyscy chorzy nie tolerują mleka i jego przetworów. Wskazania do podaży mleka należy rozpatrywać indywidualnie i nie eliminować produktów mlecznych u wszystkich chorych. Chorzy mogą pić mleko, maślanke, jeść chudy twarożek, jeśli nie występują po ich spożyciu niekorzystne objawy.

(opinia biegłego gastrologa, k. 500-502; ustna uzupełniająca opinia biegłego gastrologa e-protokół z dnia 6 lipca 2016 r. – 00:03:33-00:15:22, k. 550v-551).

Powód P. O. ma 33 lata, jest kawalerem, nie ma dzieci, mieszka z mamą. Od roku prowadzi działalność gospodarczą – doradztwo ubezpieczeniowe – z czego osiąga dochód w wysokości około 2.000 zł miesięcznie. Przez ostatnie 1,5 miesiąca nie wystawił jednak żadnej faktury, a jego firma przynosi straty. Opłaty ZUS przewyższają uzyskane przez niego dochody. Jest alergikiem, bierze leki Fostex i Zyrtec, leczy się na astmę.

(zeznania powoda e-protokół z dnia 6 lipca 2016 r. – 00:27:36 - 00:39:38)

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o złożone do akt sprawy dowody z dokumentów związanych z osadzeniem powoda w Areszcie Śledczym w Ł., opinii biegłych, częściowo zeznań świadków, jak również samego powoda.

W szczególności dane – dotyczące pobytu pozwanego w Areszcie Śledczym w Ł. (numer cel, okres, metraż, liczba osadzonych), Sąd ustalił w oparciu o notatkę służbową, a także częściowo zeznania świadków, jak i samego powoda. Dane wyszczególnione w notatce służbowej nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności. Sądowi z urzędu znana jest prawidłowość sporządzania przedmiotowych notatek służbowych na taką okoliczność. Wiarygodność, rzetelność, szczegółowość, a także sposób i metodologia ich sporządzenia, w wyniki pomiarów cel, nie została, w innych sprawach toczących się przed tutejszym Sądem skutecznie zakwestionowana. Nadto wymagane przepisami prawa kontrole dokonywane przez sędziego penitencjarnego w Areszcie Śledczym w Ł., nie wykazują by obecnie dochodziło w nich do przeludnienia, czy też zafalszowania rzeczywistej powierzchni celi. Nie zasługiwały zatem na wiarę zeznania powoda dotyczące przeludnienia panującego w celach. Powód w trakcie pobytu ani razu nie skarżył się na przeludnienie, czy też zbyt małą powierzchnię celi.

Z tych właśnie względów Sąd oddalił jako zbędny wniosek o dopuszczenie dowodu z oględzin cel mieszkalnych oraz opinii biegłego ds. budownictwa na okoliczność ustalenia wielkości tych cel. Ten ostatnio wniosek Sąd oddalił dwukrotnie. Zdaniem Sądu przeprowadzenie tych dowodów służyłoby jedynie przedłużeniu postępowania oraz mnożeniu jego kosztów. Jak już to podniesiono wyżej ten stan rzeczy jest kontrolowany przez powołane do tego organa, a w szczególności sędziego penitencjarnego.

Ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd pominął złożoną do akt przez stronę powodową opinię biegłego z zakresu budownictwa W. P. wydaną w sprawie II C 1050/13 (k. 304-327). Przedmiotowa opinia, datowana jest na dzień 20 listopada 2014 r. i nie mogła być przydatna do ustalenia warunków osadzenia powoda od 2011 r. Przede wszystkim zaś nie dotyczy ona cel, w których przebywał powód.

Ustalając stan faktyczny, Sąd oparł się na twierdzeniach powoda jedynie częściowo, albowiem część z nich nie znajduje potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym, w tym zeznaniach świadka W. B. (1), a także dokumentach w postaci historii choroby, notatek służbowych.

Sąd uznał, iż zeznania powołanych w sprawie świadków, co do zasady nie są ze sobą sprzeczne i wzajemnie się nie wykluczają w kwestiach najistotniejszych z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, z tym, że zeznania P. M., Ł. Ł., J. M., G. C., W. A. (1), W. B. (2), jak również powoda, noszą znamiona subiektywnych ocen, formułowanych przez pryzmat osobistego stosunku do opisywanych okoliczności, wyznaczonego przez niezadowolenie z warunków bytowych panujących w miejscu, w którym osoby te przebywały wbrew swojej woli, a przez co odbiegających od oczekiwanych. Z powyższych względów, nie w całości zasługują na wiarę, zwłaszcza w konfrontacji z pozostałym materiałem dowodowym w postaci dokumentów, jak również zeznań kwatermistrza W. B. (1).

Sąd pominął te fragmenty, w których świadkowie skarżyli się oni ogólnie na złe warunki panujące w Areszcie Śledczym w Ł. (m.in. problemy z oknami, wentylacją w celach, zawilgocenie, brak sprzętu kwatermistrzowskiego), nie wskazując żadnych konkretnych okoliczności odnoszących się do osoby samego powoda, a mogących naruszyć jego dobra osobiste. Świadkowie często odnosili się w swoich zeznaniach do okoliczności dotyczących bezpośrednio ich samych, albo nie mających znaczenia dla sprawy. Co oczywiste, osoby pozbawione wolności, przebywając w areszcie wbrew swojej woli, opisują panujące tam warunki i zasady w sposób pejoratywny, roszczeniowy. Co jednak istotne - jeden ze świadków – P. M. – zeznał, że nie było z nimi w celi osoby palącej, a powód nie korzystał z ustępu częściej niż inni współosadzeni. Ta ostatnia okoliczność ma potwierdzenie również w dostępnej dokumentacji medycznej z Aresztu Śledczego.

Jednocześnie Sąd pominął zeznania świadków G. C., W. A. (2), W. B. (2). Nie przebywali oni z pozwanym w celach. Ich zeznania zatem nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Na wiarę zdaniem sądu nie zasługują także zarzuty powoda odnośnie funkcjonowania służby zdrowia w Areszcie Śledczym w Ł.. W czasie swego pobytu powód wielokrotnie korzystał z wizyt lekarskich, był konsultowany i leczony przez specjalistów (w tym gastrologicznie). Nadto zeznania powoda w tym zakresie nie znalazły również potwierdzenia w przeprowadzonych dowodach z opinii biegłych lekarzy.

Ostatecznie, wobec dopuszczenia dowodu z opinii specjalistycznej biegłego gastrologa opinia biegłego internisty R. G. została pominięta. W szczególności dotyczyło to oceny przewlekłej choroby wrzodowej powoda i sposobu jej leczenia w pozwanej jednostce. Biegły internista nie miał dostatecznej wiedzy specjalistycznej z tego zakresu aby w sposób właściwy ocenić stan zdrowia powoda i prawidłowość leczenia w pozwanej jednostce. Brakami takimi nie była obciążona opinia biegłego gastrologa, która oparta została na całościowej analizie dokumentacji medycznej powoda oraz jego badaniu. Oceniając ten dowód Sąd uznał, że opinia ta jest konsekwentna, logiczna i wyczerpująca.

Sąd oddalił wnioski pełnomocnika powoda o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego pulmonologa i innego biegłego gastroenterologa, jako pozbawione podstaw. Oboje biegli wyjaśnili bowiem wszelkie wątpliwości, odpowiedzieli na wszystkie pytania stron oraz sądu. Fakt, że obydwie opinie były dla powoda niekorzystne nie uzasadnia powoływania kolejnych biegłych, przedłużania i podrażniania postępowania.

Strona powodowa nie wskazała również jak rzekome złe warunki panujące w Areszcie Śledczym w Ł. (problemy z oknami, wentylacją w celach, zagrzybienie cel), odnoszą się do osoby powoda i jak mogą naruszyć jego dobra osobiste. Zarówno opinia biegłego gastroenterologa, jak biegłego pulmonologa nie wykazała, że była jakkolwiek zależność pomiędzy pobytem powoda w pozwanej jednostce a pogorszeniem się jego stanu zdrowia. Powód zarówno przed osadzeniem jak i po wyjściu na wolność stosuje to samo leczenie, zażywa takie same leki, lecz się u tych samych specjalistów.

Również twierdzenia powoda o konieczności zapewnienia mu w trakcie pobytu diety bezmlecznej nie mogły być wiarygodne. Biegły gastroenterolog negatywnie zweryfikował taką konieczność, a potwierdził zasadność stosowania

diety lekkostrawnej (a więc takiej jaką zapewniła strona pozwana). Nadto biegły szczegółowo wyjaśnił kiedy taka dieta może mieć zastosowanie i dlaczego nie była wymagana przez powoda. Natomiast zaświadczenie o przeciwwskazaniu zażywania mleka zostało napisane eks post po 16 latach leczenia, zostało uznane przez Sąd za niewiarygodne. W żadnej dokumentacji wcześniejszej nie było zaznaczone, że są przeciwwskazania do zażywania mleka.

Nadto biegli lekarze zgodnie stwierdzili, że powód był leczony w trakcie swojego osadzenia prawidłowo i zgodnie z zasadami sztuki. Tym samym twierdzenia powoda wskazujące na niewłaściwe postępowanie w procesie jego leczenia we wskazanym okresie, w tym dotyczącym diety, również uznać należało za niewiarygodne.

Sąd pominął Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji (k. 533-549), Raport ten został sporządzony 3 marca 2014 r., po losowym, wybraniu cel, raport nie wskazuje jaka ilość cel została skontrolowana, w raporcie powołano się konkretne nieprawidłowości jedynie w kilku celach mieszkalnych (na 390). Powód natomiast przebywał w pozwanej placówce od 2011 do 2013 roku.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione.

W niniejszej sprawie powód dochodzi zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych poprzez osadzenie go w Areszcie Śledczym w Ł. w warunkach naruszających, jego zdaniem, godność i prawo do humanitarnego traktowania. Zasadność roszczenia należało rozważać w oparciu o przepisy art. 23 i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. oraz art. 417 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 września 2004 r. Wykładnia przedmiotowych przepisów winna być dokonywana z uwzględnieniem konstytucyjnych i prawno-międzynarodowych standardów ochrony godności i praw osób pozbawionych wolności, a zatem z uwzględnieniem art. 10 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167 i 169), art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), jak również art. 30, art. 40, art. 41 ust. 4 i art. 77 ust. 1 Konstytucji RP.

Zgodnie z przepisem art. 417 § 1 k.c. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa na gruncie tego przepisu są zatem: szkoda wyrządzona przy niezgodnym z prawem wykonywaniu czynności z zakresu władzy publicznej przez Służbę Więzienną oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy niezgodnym z prawem wykonywaniem takich czynności a powstaniem szkody (T. Przesławski, Podstawy i zakres żądań odszkodowawczych związanych z pobytem w zakładzie karnym /areszcie śledczym/, Pal. 7-8/2013, s. 32). Odpowiedzialność Skarbu Państwa jest natomiast niezależna od winy.

Przesłanką ochrony dóbr osobistych na podstawie art. 23 w zw. z art. 24 § 1 k.c. jest bezprawność ich zagrożenia lub naruszenia. Bezprawnym jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Przepis 24 § 1 k.c. ustanawia domniemanie bezprawności działania. Dlatego w procesie o ochronę dóbr osobistych to pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie było bezprawne. Działanie nie jest bezprawne zwłaszcza wówczas, gdy jest oparte na przepisie obowiązującego prawa. W wyroku SN z dnia 28 lutego 2007 r. (V CSK 431/06, OSNC 1/2008, poz. 13 z aprobowaną glosą N. Pawłowskiej, EPS 1/2008) wskazano wprost, iż ciężar dowodu, że warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych, spoczywa na pozwanym (art. 6 w zw. z art. 24 k.c.), a zatem pokrzywdzony żądający na podstawie art. 448 k.c. kompensaty krzywdy nie musi dowodzić bezprawności naruszenia dobra osobistego. Nie oznacza to jednak, że powód jest zwolniony z obowiązku (ciężaru) udowodnienia faktów i okoliczności, które dopiero w przypadku potwierdzenia ich zaistnienia mogą zostać ocenione jako bezprawne.

Dla stwierdzenia naruszenia dobra osobistego należy ponadto w każdym wypadku ustalić, czy cierpienia i upokorzenia wynikające z pobytu w zakładzie karnym związane z legalną formą karania przekraczają poziom związany z samym uwięzieniem, czy są zgodne z rozsądnymi w sytuacji uwięzienia potrzebami, a ich intensywność nie przekracza nieuniknionego poziomu cierpienia nieodłącznie związanego z pozbawieniem wolności (por. E. Kutermankiewicz,

Sprawy z powództwa osadzonych o ochronę dóbr osobistych w związku z przeludnieniem więzień- nowe spojrzenie na problem, Pal. 9-10/2010, s. 65 i cytowane tam orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka).

Brak zapewnienia właściwych warunków osadzenia w jednostce penitencjarnej i wiążące się z nim roszczenia winny być rozpatrywane w kontekście przesłanek naruszenia dobra osobistego w postaci godności człowieka. Nie ma natomiast potrzeby odwoływania się do swoistego dobra osobistego w postaci prawa do godnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności (uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC z 2012 r., z. 2, poz. 15; wyrok SN z dnia 11 stycznia 2013 r., I CSK 289/12, www.sn.pl). Ocena, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych osób pozbawionych wolności, w tym zwłaszcza godności musi uwzględniać konstytucyjny i prawno-międzynarodowy poziom ochrony ich praw, z tym, iż dochodzenie ochrony tych praw opiera się na przesłankach określonych w ustawach zwykłych. W powołanym wyroku SN z dnia 11 stycznia 2013 r. (I CSK 289/12) stwierdza się wyraźnie, że skazany ma prawo do odbywania kary pozbawienia wolności w takich warunkach, jakie gwarantuje mu konkretny system prawny, o ile nie naruszają one zakazu tortur i niehumanitarnego traktowania. Ocena roszczeń osoby pozbawionej wolności w związku z niewłaściwymi warunkami osadzenia wymaga podejścia kumulatywnego, a zatem analizy, czy w konkretnej sprawie warunki te naruszyły godność tej osoby przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności i parametrów decydujących o ich uciążliwości, w tym także czasu przebywania w określonych warunkach. W tym wyraża się również swoboda jurysdykcyjna sądu, który rozpoznając sprawę w postępowaniu cywilnym bada całokształt okoliczności udowodnionych przez strony.

Przenosząc te uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy w pierwszej kolejności podnieść należało, iż P. O. nie udowodnił żadnego z zarzutów stawianych pozwanemu w związku z funkcjonowaniem Aresztu Śledczego w Ł., w tym zwłaszcza w zakresie niezapewnienia mu odpowiednich warunków osadzenia, z którymi miałby wiązać się obowiązek majątkowej rekompensaty.

W zakresie zarzutu przebywania w przeludnionych celach. W niniejszej sprawie powód nie wykazał, że choćby przez krótki okres, łącznie z pobytem w celi przejściowej, przebywał w warunkach przeludnienia. Pozwany złożył wykaz cel w postaci notatki służbowej z określeniem powierzchni oraz liczby osób osadzonych z powodem w konkretnych datach. W każdym przypadku powód miał zapewnione 3 m² powierzchni mieszkalnej mierzonej przez powołaną w tym celu komisję, bez uwzględnienia powierzchni kącika sanitarnego.

P. O. nie wykazał również, że pomimo złożenia deklaracji o nieużywaniu wyrobów tytoniowych został osadzony z więźniami palącymi. Postępowanie pozwanego było zatem zgodne z § 2 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 26 listopada 1996 r. w sprawie określenia zasad dopuszczalności używania wyrobów tytoniowych w obiektach zamkniętych, podległych Ministrowi Sprawiedliwości (Dz. U. Nr 140, poz. 658 ze zm.). W myśl powołanego przepisu, w aresztach śledczych oraz zakładach karnych typu zamkniętego dopuszcza się możliwość używania wyrobów tytoniowych w celach mieszkalnych przez osoby pozbawione wolności. Dla osadzonych używających wyrobów tytoniowych wyznacza się odrębne cele mieszkalne. Dopuszcza się używanie wyrobów tytoniowych poza celami mieszkalnymi w miejscu i czasie wyznaczonym przez dyrektora zakładu karnego. Nawet jeżeli przyjąć za prawdziwe twierdzenia powoda, że miał styczność z osobami palącymi w poczekalni dla osadzonych oczekujących na transport, to były to przypadki incydentalne, z których nie sposób wywodzić zarzutu naruszenia dóbr osobistych. Przede wszystkim, gdyby nawet do takiej sytuacji incydentalnie doszło, to nie miało to wpływu na stan zdrowia powoda.

Jeżeli chodzi o zarzuty związane z niewłaściwym leczeniem w warunkach więziennych to są one również całkowicie bezpodstawne. Zgodnie z art. 115 § 1 i 1a k.k.w., skazanemu zapewnia się bezpłatne świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne. Skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności nie przysługuje prawo wyboru lekarza i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, świadczeniodawcy udzielającego ambulatoryjnych świadczeń opieki zdrowotnej, lekarza dentystry oraz szpitala, określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135).

Zgodnie natomiast z § 6 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. (Dz. U. Nr 204, poz. 1985) w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności przez zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności, zgłoszenia osób pozbawionych wolności do lekarza więziennego przyjmuje się codziennie. Lekarz więzienny przyjmuje osoby pozbawione wolności poza ustalonym w porządku wewnętrznym czasem i miejscem przyjęć w razie nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia tych osób. Świadczenia ambulatoryjne z zakresu specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielane są na podstawie skierowania lekarza, także innego niż lekarz więzienny.

Powód nie udowodnił, że w wyniku działań leczniczych podejmowanych wobec niego w Areszcie Śledczym w Ł. jego stan zdrowia uległ pogorszeniu, w szczególności w aspekcie gastrologicznym i pulmonologicznym. Powód był w okresie pobytu w Areszcie śledczym prawidłowo leczony, diagnozowany, wysyłany na wysokospecjalistyczne badania. Powyższe zostało zweryfikowane opinią biegłych lekarzy, którzy nie dopatrzyli się żadnych nieprawidłowości w zakresie leczenia powoda w okresie osadzenia w Areszcie Śledczym w Ł..

Zgodnie z art. 109 § 1 k.k.w., skazani, jak i tymczasowo aresztowani, otrzymują trzy razy dziennie posiłki, o odpowiedniej wartości odżywczej, w tym co najmniej jeden posiłek gorący. Nawet w przypadku wytransportowania osadzonego z jednostki rano otrzymuje on ciepłe śniadanie, wobec czego wymóg narzucony w powołanym przepisie jest spełniony.

Brak jest dowodów potwierdzających twierdzenia powoda, iż potrzebował on specjalnej diety. Z punktu widzenia gastrologicznego, w przypadku powoda nie było takiej konieczności, a zatem zarzuty formułowane przez powoda w tym zakresie okazały się całkowicie gołosłowne.

Jeżeli chodzi o dalsze zarzuty związane z niewłaściwym traktowaniem powoda przez personel jednostki, złymi warunkami bytowymi w celi, to zważyć należało, że są one całkowicie bezpodstawne. Nie ma dowodów na to, że doszło do naruszenia dyspozycji art. 110 § 2 k.k.w. oraz norm określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 186, poz. 1820) i załączniku nr 3, poprzez niezapewnienie odpowiedniego wyposażenia celi. Wszystkie cele, w których przebywał powód były wyposażone w standardowy sprzęt kwaterunkowy, tj. piętrowe łóżka, stoły i taborety oraz wiszące szafki. Stąd przyjąć należy, iż powodowi, tak jak wszystkim osadzonym, przekazywano odpowiednie racje środków higieny i czystości (mydło, proszek do prania, nożyki do golenia, papier toaletowy, proszek do szorowania podłóg, płyn do wc). Należy podkreślić, że zgodnie z prawem i porządkiem wewnętrznym jednostki, to sami osadzeni mają obowiązek o czystość w celi i higienę osobistą.

Zarzuty związane z częściową jedynie zabudową kącików sanitarnych są również bezpodstawne, albowiem wynika to z realizacji obowiązku zapewnienia osadzonym bezpieczeństwa. Całkowite odgródzenie któregośkolwiek fragmentu celi mogłoby ułatwiać osadzonym ukrywanie przedmiotów niedozwolonych, próby samobójcze, czy samookaleczenia. Funkcjonariusze sprawdzający cele muszą mieć zapewnioną możliwość kontroli zachowania osadzonych, z wyłączeniem obserwowania intymnych części ciała podczas załatwiania potrzeb fizjologicznych, co uniemożliwia częściowa zabudowa kącików.

Z podobnych względów zamontowano w oknach cel mieszkalnych przesłony poliwęglanowi, które były niezbędne celem wykluczenia możliwości porozumiewania się osadzonych z różnych pawilonów i pięter oraz z osobami z zewnątrz. Jest to podyktowane specyfiką aresztu śledczego, gdzie zachodzi potrzeba odizolowania od siebie poszczególnych kategorii i grup osadzonych, przede wszystkim z uwagi na potrzebę zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.

We wszystkich celach zapewniona jest cyrkulacja powietrza i odpowiednia temperatura. Osadzeni mogą otrzymywać dodatkowe koce. Powód nie wykazał, że miały w tym zakresie miejsce jakiegokolwiek uchybienia, czy zaniedbania po stronie pozwanej. Oświetlenie zapewniane jest przez świetlówki jarzeniowe i jest wystarczające do czytania i

pisania. Przesłony okienne są wykonane w ten sposób, że nie ograniczają ani dostępu światła słonecznego, ani dopływu powietrza.

Powód nie przedstawił żadnych dowodów obiektywnie i bezsprzecznie potwierdzających zarzuty dotyczące naruszenia jego prawa do kontaktów z adwokatem pod nieobecność osób trzecich. Powód nie wykazał przy tym, że w trakcie osadzenia korzystał w ogóle z pomocy obrońcy, z którym spotykał się na terenie jednostki. Należy zaznaczyć, że jak wynika z dokumentów złożonych przez pozwanego, na terenie jednostki istnieje osobne pomieszczenie przeznaczone do widzeń z obrońcami, a funkcjonariusz nie ma możliwości kontrolowania przebiegu rozmowy.

Jeżeli chodzi o zarzut poniżającego i niehumanitarnego traktowania powoda w związku z dokonywaniem kontroli osobistych wskazać należy przede wszystkim, iż zgodnie z art. 116 § 2-4 i 209 k.k.w. zarówno skazany, jak i tymczasowo aresztowany ma obowiązek poddać się kontroli osobistej w każdym czasie. Kontrole osobiste mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonariuszom Aresztu, ale i samym osadzonym poprzez zapobieganie przemycań na teren jednostki niedozwolonych przedmiotów i substancji.

Obowiązujący od dnia 22 października 2009 r. przepis art. 73a k.k.w. wprost umożliwia monitorowanie zakładów karnych przez wewnętrzny system urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk, w tym przez system telewizji przemysłowej. Zgodnie z art. 73a § 8 k.k.w. o stosowaniu monitorowania w określonych miejscach i pomieszczeniach decyduje dyrektor zakładu karnego, mając na celu zapewnienie porządku i bezpieczeństwa w zakładzie karnym. Możliwość stałego monitorowania tymczasowo aresztowanych stwarzających poważne zagrożenie społeczne lub dla bezpieczeństwa aresztu stwarza ponadto art. 212b § 2 k.k.w. Działania Aresztu Śledczego w postaci prowadzenia monitoringu określonych pomieszczeń, w tym pomieszczeń, w których dokonywana jest kontrola mają zatem oparcie w przepisach prawa karnego wykonawczego. P. O. nie wykazał, że prowadzenie monitoringu w tych pomieszczeniach narusza jego dobra osobiste w stopniu niedającym się pogodzić z celem tej czynności. Nie zgłaszał on również żadnych skarg co do sposobu przeprowadzania kontroli osobistych oraz monitoringu pomieszczeń przeznaczonych do kontroli.

Osadzeni mają zapewniony dostęp do bieżącej zimnej wody, co pozwala im również na utrzymywanie higieny osobistej. Mają oni także – zgodnie z § 32 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania – prawo do odbycia ciepłej kąpieli w łaźni raz w tygodniu, a w uzasadnionych przypadkach również częściej (dotyczy to osadzonych zatrudnionych przy pracach brudzących i tych, co do których istnieją wskazania zdrowotne do odbywania częstszych kąpieli). Brak jest dowodów potwierdzających zarzuty P. O. co do braku zapewnienia mu możliwości odbycia kąpieli zgodnie z powołanym przepisem.

Jeżeli chodzi o ograniczenia w dostępie do energii elektrycznej to wskazać należy, iż mają one miejsce na mocy decyzji dyrektora jednostki podjętej w związku z koniecznością poczynienia oszczędności i zmniejszenia kosztów utrzymania jednostki, jednakże dotyczą godzin najmniejszej aktywności osadzonych (głównie pora nocna). Nie sposób dopatrywać się w tej praktyce bezprawnego postępowania naruszającego dobra osobiste osadzonych. Z tych samych względów istnieją ograniczenia w zakresie dostępu do ujęć ciepłej wody w celach. Niemniej jednak okolicznością znaną Sądowi urzędowo jest możliwość korzystania przez osadzonych z grzałek do wody, dzięki którym mają oni możliwość jej podgrzania, przygotowania gorącego napoju, itd.

Jeżeli chodzi o udział w zajęciach kulturalno-oświatowych, jak ustalono, każdy osadzony ma możliwość korzystania z biblioteki i uczestnictwa w konkursach organizowanych przez radiowęzeł. Brak jest dowodów na to, że został pozbawiony możliwości korzystania z tego rodzaju form wypoczynku oraz organizacji czasu wolnego – i to w stopniu naruszającym jego dobra osobiste.

Szczegółowe zasady korzystania przez osadzonych z usług religijnych określa rozporządzenie MS z dnia 2 września 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad wykonywania praktyk religijnych i korzystania z usług religijnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 159, poz. 1546). Zgodnie z § 1 ust. 1 i 4 w zw. z § 6 rozporządzenia, tymczasowo aresztowani mają prawo uczestniczyć w nabożeństwach i spotkaniach, także indywidualnych, o charakterze religijnym, które odbywają się w kaplicy lub innym odpowiednio przystosowanym do tego celu

pomieszczeniu albo miejscu na terenie zakładu karnego lub aresztu śledczego, zwanych dalej „zakładem”, zgodnie z ustalonym porządkiem wewnętrznym zakładu. Praktyki i posługi religijne o charakterze indywidualnym mogą odbywać się również w celach mieszkalnych, szpitalnych i izbach chorych, jeżeli nie zakłócają obowiązujących w zakładzie zasad porządku i bezpieczeństwa oraz jeżeli zapewnione są warunki prywatności wykonywania tych praktyk i posług. Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może ograniczyć lub określić sposób korzystania przez tymczasowo aresztowanego z prawa do kontaktowania się z kapłanem wykonującym posługi religijne lub innymi osobami, o których mowa w § 3 ust. 3. W Areszcie Śledczym w Ł. osadzeni tymczasowo aresztowani mają prawo do indywidualnej posługi religijnej w celi na własną prośbę, co wynika z porządku wewnętrznej jednostki o szczególnym statusie (I kategoria zabezpieczenia). W jednostce utworzono także osobną kaplicę. Powód nie wykazał, że zgłaszane przez niego prośby o doprowadzenie na mszę lub indywidualną posługę religijną były odrzucane.

Analiza wszystkich zgłoszonych przez powoda zarzutów dotyczących osadzenia go w Areszcie Śledczym w Ł. oraz zgromadzonego materiału dowodowego uprawnia zatem do stwierdzenia, że nie doszło w jego przypadku do naruszenia jakichkolwiek dóbr osobistych, w tym godności i zdrowia, jak również nie miało miejsce naruszenie zakazu niehumanitarnego traktowania.

Z przytoczonych powyżej względów Sąd rozstrzygnął, jak w sentencji.

Zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2014, poz. 1025) zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi. Powód przegrał proces w całości, a zatem zasadniczo winien zwrócić koszty procesu stronie przeciwnej zgodnie z ogólną regułą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 k.p.c.). Mając jednak na uwadze sytuację majątkową powoda – jego działalność gospodarcza przynosi straty oraz fakt, iż powód częściowo zwolniony od kosztów, część tych kosztów w kwocie 900 zł zapłacił, Sąd uznał, iż zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c. i nie obciążył powoda kosztami procesu.

z/ odpisy wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda i pełnomocnikowi pozwanego – do wiadomości.